

Mladen Kotarac je predstavil načrte o organizaciji prvega slovenskega strokovnega posveta »Biologija in naravovarstvo«, ki naj bi v organizaciji Centra za kartografijo favne in flore potekal aprila 2001. V tem okviru je predvidena tudi predstavitev nevladnih organizacij, za katero smo se družno strinjali, da v njej Slovensko odonatološko društvo pač ne bi smelo manjkati. Glede na pričakovano številčno udeležbo samega cveta slovenske biologije in naravovarstva je ponujeno možnost enostavno treba izkoristiti, nenazadnje tudi zato, ker bi bilo možno pripravljeno gradivo že čez nekaj tednov uporabiti tudi na XVII. Simpoziju Societas Internationalis Entomofaunistica Europae Centralis, ki bo potekal od 20.-26. maja 2001 v Radencih. Kot vedno pa je hitro postal očiten kadrovski problem priprave predstavitve. Na to temo bo vsekakor potreben neformalni delovni sestanek v začetku prihodnjega leta, zato naj se tisti, ki so pripravljeni sodelovati in pomagati, čim prej po elektronski pošti ali telefonu javijo Aliju Šalamunu, ki bo kot predsednik društva koordiniral nadaljnje delo.

Provokativno zastavljena točka o individualni predstavitvi predlogov odonatoloških projektov je po pričakovanju kmalu pokazala zaskrbljujočo pasivnost. Strinjali smo se, da je za obstoj in aktivnejše delo društva, ob izdajanju društvenega glasila in biltena ter nekaterih manjših projektih, nujno organizirati tudi večji večletni projekt, v katerem bo sodelovalo čim več članov društva. Novi Atlas kačjih pastirjev Slovenije, ki bi noveliral in v mnogih segmentih nadgradil zbrano delo in podatke do leta 1997, je bil ocenjen kot projekt, o katerem je vredno zelo natančno razmisliti. Tudi na to temo pa bi bil morda še pred naslednjim rednim društvenim srečanjem koristen sklic posebnega delovnega sestanka.

Po več kot dve uri trajajoči razpravi smo si dodobra utrujeni ogledali še zanimivo predavanje o daljni deželi Japonski, ki nam jo je skozi oči odonatologa predstavil Matjaž Bedjanič. Tudi o tem pa lahko več preberete v nadaljevanju...

(P. PIRKER)

MLADINSKI EKOLOŠKI RAZISKOVALNI TABOR VOGRSKO 2000

Po začetnih zapletih zaradi prezasedenosti in neinteresa mlajših kolegov je tudi na tokratnem Mladinskem ekološkem raziskovalnem taboru Vogrsko 2000 vendarle uspelo zagotoviti vsaj nekajdnevno delovanje odonatološke

skupine. Kot nadomestek botanične skupine smo tako še dodatno popestrili pisano družčino delovnih skupin, ki so pod vodstvom izkušenih mentorjev oprezale za netopirji, metulji, plazilci, dvoživkami, malimi talnimi živalmi, vodnimi nevretenčarji in za nameček - prvič na tovrstnih taborih - celo za mravljami. Dobra organizacija, za kar gredo seveda zasluge prekaljeni vodji Ireni Kodele-Krašna, lepo vreme, zanimiv teren ter prijetna družba so povsem izpolnili ter celo presegli pričakovanja. Tudi predstavitev tabora krajanom Vogrskega in staršem mladih taborjanov je lepo uspela, zahvaljujoč Ireninim tesnim zakonskim vezam v Vipavski kleti, pa je bil mentorski zaključek poleg ostalih zanimivosti tudi odlična priložnost za obilno spoznavanje okusov žlahtne primorske kapljice.

Pa še na kratko o ciljih in rezultatih. Glavni namen dela odonatološke skupine je bil (1) predstaviti udeležencem skupine kačje pastirje, (2) jih seznanimi z metodami terenskega dela ter (3) obiskati čim več lokalitet in popisati vrste kačjih pastirjev, ki se tam pojavljajo. Na favnističnem področju smo tako dejansko nadaljevali delo, ki so ga skupine za kačje pastirje začele že na prejšnjih mladinskih ekoloških raziskovalnih taborih v Vipavski dolini in bližnji okolici. V okviru tabora smo med 06. in 07. julijem 2000 obiskali 11 lokalitet v širši okolici Nove Gorice. Prijetno nas je presenetilo kar 27 zabeleženih vrst kačjih pastirjev, med katerimi ni manjkalo zelo zanimivih najdb. Dokaz več, da je možno z odprtim očesom in resnim delom tudi v dnevu ali dveh odkriti marsikatero zanimivost in tako prispevati k poznavanju živalskega sveta določenega območja.

Med zabeleženimi kačjimi pastirji velja posebej izpostaviti tri vrste, ki doslej v Vipavski dolini še niso bile najdene. Najbolj nas je presenetil rdeči voščenec *Ceriagrion tenellum*, za katerega smo imeli doslej podatke le z Obale in osamljenega obcestnega kala iz okolice Petrinj. Rdeči voščenec je pri nas že kritično ogrožen, saj so ga obsežne melioracije in regulacije prizadele do te mere, da je njegovo dolgoročno preživetje v Sloveniji zelo vprašljivo. Najdba majhne populacije na akumulacijskem jezeru Vogršček je zato toliko bolj razveseljiva, postavlja pa nas pred obvezo, da novoodkrito bivališče rdečega voščenca na vsak način ohranimo. Tudi modroriti spremljevalec *Anax parthenope* doslej v Vipavski dolini ni bil zabeležen. Čeprav je uvrščen na slovenski rdeči seznam, pa je za razliko od rdečega voščenca mnogo pogostejši in se pojavlja po vsej Sloveniji. Zalotili smo ga pri spreletavanju nad reko Vipavo v Renčah, kar zanj sploh ni značilno. Mnogo raje se namreč zadržuje ob sveže izkopanih gramoznicah, glinokopih in jezerih, kar daje slutiti, da se je omenjeni osebek morda le za krajši čas naveličal akumulacije Vogršček in si privoščil oddih nad leno tekočo Vipavo. Nekoliko dolgotrajnejše pohajkovanje ob rečnem bregu pri Renčah nas je v naravnost

pasji vročini nagradilo še s tretjo novo vrsto za Vipavsko dolino. Močno presenečeni smo ujeli samčka črnega ploščca *Libellula fulva*, ki ga ob vodah ponavadi srečujemo maja in junija. Našemu junaku so bili zaradi starosti že šteti dnevi, toda kot v najboljših dnevih je iz visoke preže še vedno oprezal za plenom in morebitno preživel družico. Črni ploščec je v Sloveniji redek in ogrožen, načrtno pomladansko delo pa bi v Vipavski dolini gotovo postreglo z novimi najdbami. Med zanimivostmi velja omeniti še deviškega pastirja *Anaciaeschna isosceles*, ki smo ga kljub nekoliko poznemu datumu zabeležili na dveh lokalitetah, velikega studenčarja *Cordulegaster heros*, katerega ličinke smo našli le v potoku, ki se vije skozi gozd Panovec, zanimiva pa je tudi najdba lisastega lesketnika *Somatochlora flavomaculata*, ki je v zahodni Sloveniji doslej veljal za zelo redkega. Na dveh lokalitetah smo zbrali seriji

SLIKA 1: Samček velikega studenčarja *Cordulegaster heros*. Vipavska dolina predstavlja skrajni zahodni rob areala te vrste v Evropi.

samčkov malega modrača *Orthetrum coerulescens* in podrobnejši pregled je pokazal, da gre za značilne predstavnike nominantne podvrste *O. c. coerulescens*. Slednje je nekoliko presenetljivo, saj lahko na podlagi doslej zbranega materiala iz cele Slovenije trdimo, da je pri nas mnogo pogostejša podvrsta *O. c. anceps*. Kakor koli že, taksonomija, biologija in dejanska razširjenost taksonov iz kompleksa malega modrača bo ostala polna neodgovorjenih vprašanj vse dotlej, ko se bo nekdo pripravljen problematike resneje lotiti, nenazadnje tudi v obliki seminarske ali diplomske naloge. Doslej zbrani material, literatura in pomoč so na voljo...

Na koncu naj povem, da se seveda nismo podili izključno za kačjimi pastirji, ampak smo se trudili z odprtimi očmi spoznati naravo v celoti, kot pisano paleto rastlinskega in živalskega bogastva. Tako smo se za nekaj ur podali na Čaven, kjer smo občudovali gorsko rastlinstvo, pisane metulje ter številne kobilice, med brskanjem po potokih blizu deponije pri Ajševici smo odkrili močvirsko sklednico *Emys orbicularis*, na cesti nad Ajdovščino smo na

veselje in grozo z vročega asfalta postrgali mladega modrasa *Vipera ammodytes* in še bi lahko naštevati. Za konec naj zato le izrazim upanje, da bomo lahko z delom nadaljevali tudi v naslednjih letih, ko nas gotovo čakajo nova presenečenja in izzivi.

(M. BEDJANIČ)

MLADINSKI BIOLOŠKI RAZISKOVALNI TABOR STARI TRG PRI LOŽU 2000

Od 26. do 31. junija 2000 je v izvedbi Slovenskega odonatološkega društva in pod pokroviteljstvom ZOTKS – Zveze organizacij za tehniško kulturo mladih potekal že tradicionalni Mladinski biološki raziskovalni tabor. Tokrat so nas gostili v osnovni šoli v Starem trgu pri Ložu, ki leži približno 8km JV od Cerkniškega jezera. Kot že vsa leta je bila na taboru aktivna tudi odonatološka skupina. Sicer tokrat samo ena, pa še ta je imela le dve članici, saj je bilo na taboru mlodane več mentorjev kot srednješolcev. Torej, k rezultatom, kakršni koli že so in kolikor koli jih že je...

Seveda takoj k višjim silam!.. Vremenske neprilike nam niso naklonile niti dveh zaporednih sončnih dni, tako da je tudi kratkotrajno sončno vreme na plano in v zrak privabilo manj kačjih pastirjev, kot bi ji sicer pričakovali. V štirih terenskih dneh smo na desetih lokalitetah zabeležili skupaj vsega 18 vrst kačjih pastirjev. Največ na Bloški planoti z Bloškim jezerom in potokom Bloščico, kjer smo preživeli edini kolikor toliko sončen dan. Od Cerkniškega jezera pa je, pač glede na ta del leta, ostalo le nekaj luž, komaj tekoč potok Stržen in posušeni požiralniki.

Enega izmed bolj kilavih dni smo člani kačjepastirske skupine izkoristili za (ne tako kratek) izlet na Dolenjsko, točneje do potočka pri Brežicah, kjer smo s skupnimi močmi naložili (in na koncu seveda izpustili) ter premerili kar največ (+/- 100) ličink sredozemskega leketnika *Somatochlora meridionalis*. Zaradi kar tri ure trajajoče poti tja ter dve in pol nazaj (R4, ovinki, hribi,...), vzorčenja in še bolj utrjujočega merjenja, je bil to hkrati tudi najbolj naporen dan tabora. Poleg piknika seveda. Skratka vse za individualno nalogo pri predmetu Ekologija živali!

Na koncu velja še zahvala Sašku Weldu za dobro organiziran tabor, kjer razen lepega vremena in številčnejših udeležencev nismo pogrešali prav ničesar. Branki in Barbari sem hvaležen za izkazano zanimanje, pomoč (predvsem pri merjenju ličink) in nadvse prijetno družbo.

(U. ČERVEK)